

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

TER BESLISSING

Datum
15 september 2023

Kenmerk
DGA-DAD / 36276160

nota

Stand van zaken blauwtong

Kopie aan

Bijlage(n)
1

Parafenroute

[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]

Aanleiding

Er zijn sinds de brief aan de Kamer van 8 september nieuwe ontwikkelingen in de blauwtongsituatie. Er zijn meer besmettingen vastgesteld, er zijn resultaten van het retrospectieve onderzoek door de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) en het Europees referentielaboratorium heeft het serotype 3 bevestigd.

Geadviseerd besluit

U kunt kennis nemen van bijgaande nota, en wordt gevraagd akkoord te gaan met:

- Advies over opheffen van blokkades van besmette bedrijven en niet meer instellen van nieuwe blokkades
- Advies om private dierenartsen meldingen van blauwtong in het bekende besmette gebied te laten afhandelen
- Advies om definitief geen vervoersbeperkende maatregelen te nemen
- Advies om bijgaande Kamerbrief te ondertekenen en te versturen

Kernpunten

Actuele situatie

- De afgelopen dagen zijn veel nieuwe verdenkingen gemeld bij de NVWA. De meeste verdenkingen betreffen locaties in de nabijheid van het gebied waar de eerste besmettingen zijn vastgesteld, maar ook uit andere delen van het land worden verdenkingen gemeld. Deze meldingen worden allemaal opgevolgd door de NVWA. Er worden monsters genomen en vervolgens onderzocht bij Wageningen Bioveterinary Research (WBVR).
- Tussen 3 september en 15 september zijn er 44 besmette locaties bevestigd. Het gaat om 30 locaties met besmette schapen en 14 locaties met besmette runderen.

- De meeste van deze bedrijven bevinden zich in midden Nederland, rondom de eerste bevestigde gevallen, maar er zijn ook gevallen bevestigd in andere delen van het land. Op de website van de NVWA worden alle bevestigde besmettingen weergegeven.
- Inmiddels is door het Europese referentielaboratorium voor blauwtong in Spanje bevestigd dat het gaat om serotype 3 (BTV 3).
- De Gezondheidsdienst voor Dieren (Royal GD) heeft retrospectief onderzoek uitgevoerd en afgerond. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kunnen zeer beperkt conclusies worden getrokken.
- De resultaten zijn voorgelegd aan de deskundigengroep dierziekten, om hier een oordeel over te vormen.

Advies van deskundigengroep dierziekten over de huidige situatie

- De concentratie van uitbraken bevindt zich nu in midden Nederland. Maar er zijn ook besmettingen verder daarbuiten gevonden.
- Het lijkt erop dat we tussen twee scenario's inzitten (een vroegdetectie scenario waarin de infectie nog beperkt is tot de regio van initiële detectie of een vertraagd detectie scenario waarin de infectie al in meerdere regio's in Nederland voorkomt).
- De snelheid van verspreiding van BTV 3 lijkt vergelijkbaar met dat van BTV 8 in de jaren 2006-2008. Toen verspreidde het virus zich met een snelheid van ongeveer 10-15 km per week ondanks vervoersbeperkingen.
- De verwachting is nu dat, zonder vervoersbeperkingen, in ongeveer 10 weken de infectie door heel Nederland is verspreid.
- Het lijkt erop dat er nu veel besmette knutten zijn en er een gunstiger klimaat voor het virus is om te overleven in de knut, dan in de periode 2006-2008. De deskundigen schatten de kans dat er na de winter een nieuwe opleving van het virus wordt gezien, door overleving in de knutten, in als reëel.
- Het rapport van de deskundigen is nog niet definitief. Verwachting is dat dit volgende week het geval is. Het advies zal dan op de website van de deskundigengroep worden gepubliceerd.
- De hoofdconclusies van de deskundigen zijn letterlijk overgenomen in de Kamerbrief.

Maatregelen

- Op dit moment wordt aan een bedrijf, na een positieve BTV-uitslag, beperkende maatregelen opgelegd. Er wordt dan direct een aan- en afvoerverbod (blokkade) van levende gevoelige dieren (herkauwers) en levende dierlijke producten (sperma, eicellen en embryo's) ingesteld. Uitzondering wordt gemaakt voor gezonde dieren die rechtstreeks naar een slachthuis worden afgevoerd.
- Met het oog op de huidige verspreiding van het virus en de inschatting van de deskundigen, is deze maatregel niet meer effectief. Daarom kunnen de bestaande blokkades van besmette bedrijven worden ingetrokken en zullen er bij nieuwe besmetting geen nieuwe blokkades worden ingesteld.
- Een verdenking van een besmetting met blauwtong is meldingsplichtig. Elke melding van een verdenking wordt nu nog afgehandeld door dierenartsen van de NVWA. Dit legt een fors beslag op de beschikbare capaciteit van de NVWA.

- Binnen het bekende besmette gebied is er geen noodzaak meer om elke verdenking af te laten handelen door de NVWA, omdat inmiddels bekend is dat dat gebied besmet is.
- Verdenkingen binnen het bekende besmette gebied kunnen binnenkort worden afgehandeld door private dierenartsen. Zij nemen dan de monsters in het geval van een verdenking en sturen deze op naar WBVR voor onderzoek. Deze verdenkingen moeten wel gemeld blijven worden bij de NVWA. NVWA zal dit komende week communiceren met sectoren en dierenartsen.
- De Europese diergezondheidsverordening (AHR) alsook nationale regelgeving bieden ruimte om opvolging van verdenkingen te delegeren aan private dierenartsen.
- Verdenkingen buiten het bekende besmette gebied blijven door de NVWA zelf opgevolgd worden. Op deze manier blijft er wel zicht op het verspreiden van de infectie buiten het bekende gebied en kan de NVWA aanvullende informatie daarvoor verzamelen.
- Gezien de inschatting van de deskundigen over de verspreiding van BTV 3 de komende weken, alsook na de winter, is er geen reden om nu nog vervoersbeperkende maatregelen te treffen. Deze hebben geen aanvullende meerwaarde om de verspreiding van het virus te vertragen.

Vervolg

- De situatie en inschattingen van de deskundigen zijn met belanghebbende partijen besproken.
- LNV zal samen met sectoren de mogelijkheden van vaccinatie verder verkennen.
- Tenslotte wordt bekeken wat nodig is, en of het mogelijk is, om een knuttenvrije periode af te kondigen in de winter.
- EU-regels geven ruimte voor het instellen van een knuttenvrije periode, waarin aantoonbaar laag risico bestaat op viruscirculatie en EU-intrahandel in levende dieren tijdelijk zonder aanvullende voorwaarden plaats kan vinden. Dit zou voor het bedrijfsleven interessant kunnen zijn. Ik bespreek dit met hen.